
Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej

Nr 1

marzec 2007

Rada Biblioteczna

25 stycznia 2007 r. odbyło się spotkanie Rady Bibliotecznej, którego gościem był Prorektor ds. Nauki prof. dr hab. Tadeusz Kulik.

Tematy wiodące spotkania:

- podjęcie Uchwały w sprawie stosowania systemu ALEPH w bibliotekach uczelnianych,
- zaopiniowanie wniosku o likwidację Biblioteki Instytutu Systemów Elektronicznych na Wydziale Elektroniki i Technik Informatycznych.

Przyjęto tekst Uchwały na temat jednolitego systemu biblioteczno-informacyjnego ALEPH na Uczelni. Wniosek o likwidację Biblioteki został przesłany do uzupełnienia władzom wydziału.

Zdecydowane poparcie członków Rady uzyskały wnioski o nagrody rektorskie dla 2 zespołów pracowniczych za:

- zapewnienie dostępu i promowanie korzystania z książek elektronicznych oferowanych przez BG PW
- zaprojektowanie i wdrożenie programu ochrony Narodowego Zasobu Bibliotecznego

Pozytywnie zaopiniowano także wnioski o zmianę stanowiska pracy i awans oraz wnioski o odznaczenia państwowe:

- Marzena Grabiszewska-Gryka (zmiana stanowiska pracy) i Joanna Kamińska - awans na stanowisko starszego bibliotekarza oraz Barbara Stolarczyk – ponowne zatrudnienie—na stanowisku kustosza

- Iwona Socik – Srebrny Krzyż Zasługi oraz Agata Komsta, Maria Miller, Janina Sasin-Tamul i Ewa Szeworska - Brązowy Krzyż Zasługi

W końcowej części spotkania dyrektor BG PW Jolanta Stępiak przedstawiła sprawy bieżące. Zgodnie z obowiązującą procedurą został przyjęty protokół z poprzednich obrad Rady Bibliotecznej z dn. 8.11.2006 r.

(G.K.)

ALEPH 16

Od połowy kwietnia rozpoczęły się testy nowej, 16 wersji systemu ALEPH. Powoli wszystkie oddziały sprawdzają jak dokonana została wstępna konwersja danych z obecnie pracującego systemu oraz uczą się pracy w nowej

wersji klienta GUI. Wybrane osoby z poszczególnych działów testują funkcje ALEPH'a typowe dla działań, jakie wykonują na co dzień w „starej” wersji. Wszelkie uwagi i spostrzeżenia o nieprawidłowym działaniu zapisywane są przez testujących w specjalnych plikach, dostępnych dla wszystkich zaangażowanych w te prace osób. Problemy omawiane są na cotygodniowych zebraniach.

Pierwsze obserwacje pokazują, że chociaż trzeba będzie przyzwyczać się do zupełnie odmienionego interfejsu, większość pracowników dość szybko znajduje potrzebne informacje.

Zmieniony jest też interfejs katalogu na WWW, ale o tym będziemy szczegółowiej mówić przy okazji przygotowywania instrukcji dla czytelników. Wydaje się jednak, że jest bardziej intuicyjny niż obecny i nie powinien sprawić szczególnych trudności w posługiwaniu się nim.

(grkiw)

Spotkanie bibliotekarzy

16 lutego 2007 r. odbyło się spotkanie środowiskowe przedstawicieli bibliotekarzy z warszawskich szkół wyższych w związku z wejściem w życie *Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym – Dz.U. 2005 nr 164 poz. 1365* oraz *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej - Dz.U. 2006 nr 251 poz. 1852*

Celem spotkania było przede wszystkim przekazanie informacji w związku z odebraniem osobom uprawnionym prawa do dłuższego wymiaru urlopu.

Spotkanie rozpoczęła dyrektor Jolanta Stępiak informując o decyzji JM Rektora, który odmówił prośbie Dyrekcji o zachowanie pracownikom dłuższego wymiaru urlopu powołując się na obowiązujące go przepisy.

Informacje w sprawie odwołania do Rzecznika Praw Obywatelskich przekazał Roman Tabisz (BUW). Ewa Kobińska-Maciuszko poinformowała nas, że ZG SBP wystosuje pismo do RPO, w którym przedstawi swoje stanowisko w sprawie urlopów.

Sławomir Połotnicki przekazał informacje dotyczące dokształcania uzupełniającego starszych bibliotekarzy i kustoszy. W *Rozporządzeniu* w § 27 ust 3 pojawił się

zapis wymagający od osób zatrudnionych na stanowiskach kustosa bibliotecznego i starszego bibliotekarza ukończenia podyplomowych studiów z zakresu bibliotekoznawstwa lub informacji naukowej. Osoby, które nie spełnią tego warunku po upływie 5 lat zostaną pozbawione stanowisk. Zapis ten jest kolejnym przykładem naruszenia przez ustawodawcę konstytucyjnej zasady państwa prawa oraz zasady nie działania prawa wstecz. Zdaniem mówcy środowisko powinno dążyć do tego, aby Minister Szkolnictwa Wyższego zlikwidował krzywdzący zapis przy najbliższej nowelizacji *Rozporządzenia*.

Druga część spotkania została poświęcona pracom nad tworzeniem petycji do Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie projektu dotyczącego uwzględnienia zmian w nowelizacji Ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”.

Ustalenia:

1) Roman Tabisz zamieści informacje na stronie dyskusyjnej EBIB dotyczące działań mających na celu odzyskanie przywilejów danych bibliotekarzom szkół wyższych z dniem wejścia w życie Ustawy z 1990 roku i o zawiązaniu się Grupy Inicjatywnej reprezentującej środowisko bibliotekarzy oraz prześle do BG PW pismo w sprawie urlopów, które bibliotekarze z BUW przekazali Rektorowi UW.

2) Zostanie napisane pismo w sprawie projektu *Prawa o szkolnictwie wyższym* do Zarządu Głównego SBP, do RPO, KRASP, Krajowej Rady Nauki, KSN.

3) Bibliotekarze wraz ze Związkami Zawodowymi umówią się na spotkanie z Rektorem PW i przedstawią swoją prośbę.

4) Odbędzie się spotkanie z posłanką Julią Piterą, na którym przedstawiona będzie sytuacja bibliotekarzy pracujących w uczelniach wyższych.

(V.F.)

Biblioteka Wydziału Chemicznego

27 lutego 2007 r. odbyło się uroczyste otwarcie wyremontowanych pomieszczeń Biblioteki Wydziału Chemicznego, w którym udział wzięli: Dziekan i Prodziekani Wydziału Chemicznego, Członkowie Rady Wydziału, Dyrekcja Biblioteki Głównej oraz pracownicy biblioteki. Zebranych powitali Dyrektor Biblioteki Głównej Jolanta Stępnia i Dziekan Wydziału Chemicznego prof. Władysław Wiczorek.

Z okazji otwarcia zostały zorganizowane dwie wystawy:

- publikacje (książki) pracowników Wydziału Chemicznego znajdujące się w zbiorach Biblioteki wydane w latach 1910-2007
- nowe obcojęzyczne książki naukowe z chemii i dziedzin pokrewnych prezentowane przez firmę ABE.

Obie wystawy cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród uczestników biorących udział w uroczystym otwarciu Biblioteki. Z eksponowanych na wystawie książek zagranicznych wybrano 85 woluminów, których wartość przekracza kwotę 48 tys. zł.

Remont pomieszczeń bibliotecznych mieszczących się na Ip. Gmachu Chemii trwał 5 miesięcy. Objął Czytelnię Naukową oraz pomieszczenia biurowo-magazynowe, w których oprócz odnowienia ścian i sufitów zostały wymienione okna, podłogi oraz oświetlenie. W Czytelni Naukowej pozostały zabytkowe meble, które poddano gruntownej renowacji i konserwacji. Natomiast pomieszczenia biurowo-magazynowe zostały wyposażone w nowe regały, biurka i szafy.

Od 1 marca 2007 r. Biblioteka udostępnia zbiory w pełnym zakresie.

(J.K.-M.)

Filia w Płocku

W czasie przerwy semestralnej utworzono w Cichej Czytelni cztery stanowiska komputerowe z pełnym oprogramowaniem i stałym połączeniem do Internetu. Studenci mogą tu pisać prace, czytać swoją pocztę elektroniczną i wyszukiwać potrzebne informacje, natomiast w Czytelni Głównej ustawiono 2 terminale służące do wyszukiwania informacji bibliograficznych w systemie ALEPH.

(A.O.)

SZKOLENIA

Szkolenia dla bibliotekarzy PW

W dniach 15-16 oraz 19-20 lutego 2007 r. pracownicy Ośrodka Informacji Naukowej przeprowadzili szkolenia dla bibliotekarzy w zakresie elektronicznych źródeł informacji naukowej. W dwudniowym szkoleniu wzięły udział 42 osoby.

PROGRAM SZKOLENIA:

Część I

- Informacje o nowościach i zmianach (e-bazy, narzędzia wyszukiwania, testowanie nowych baz)
- Jak szybko i efektywnie wyszukiwać informacje, z jakich źródeł korzystać i w jakiej kolejności. Lokalizacja źródeł w zasobach polskich i zagranicznych bibliotek
- Bazy bibliograficzno-abstraktowe – zasady wyszukiwania, możliwości ustawiania profilu i alertu, linkowanie do pełnych tekstów (Chemical Abstracts, SCI-Ex, Compendex, bazy CSA, Scopus).

Część II

- Czasopisma elektroniczne. Omówienie oferty. Lista A/Z czasopism elektronicznych PW. Katalog centralny PW – linki do e-czasopism. E-czasopisma a wypożyczenia międzybiblioteczne (baza InterScience Wiley'a);
 - Katalogi centralne i wyszukiwarki internetowe (NUKAT, OCLC, Katalogi centralne BN, Scirus, Google Scholar);
 - Książki elektroniczne. Omówienie oferty. Lista A/Z książek elektronicznych PW. Udostępnianie książek elektronicznych a prawo autorskie i licencje.
 - Prezentacja bazy Knovel – narzędzia interaktywne i platformy MyiLibray (Marta Maciejewska – firma Akme Archive);
 - Informacja normalizacyjna.
- Szkolenia prowadziły: Anna Tonakiewicz oraz Iwona Socik przy współdziałaniu Ireny Fronczak i Ireny Żukowskiej.

(A.T.)

ZEBRANIA KIEROWNIKÓW

8 stycznia 2007 r. odbyło się zebranie poświęcone omówieniu spraw związanych z redagowaniem Biuletynu, planami wprowadzenia pracy w niedzielę, Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej.

Przedstawione zostały propozycje nagród zespołowych:

- dla zespołu związanego z gromadzeniem, promocją i udostępnianiem książek elektronicznych
- dla zespołu zajmującego się Narodowym Zasobem Bibliotecznym – prace związane z rozmieszczeniem zbiorów w odrębnym magazynie, z uwzględnieniem ciągów czasopism, oraz przygotowaniem projektu ochrony całego zbioru

Tematem wiodącym zebrania z **23 stycznia 2007 r.** było omówienie spraw, które zostały przedstawione na posiedzeniu Rady Bibliotecznej tj. wnioski o nagrody rektorskie, wnioski o odznaczenia państwowe, wnioski o awans, system Aleph w jednostkach systemu biblioteczno-informacyjnego PW, likwidacja Biblioteki Instytutu Systemów Elektronicznych na Wydziale Elektroniki i Technik Informacyjnych

Kolejnymi omawianymi zagadnieniami były:

- książki elektroniczne w BG
- praca Oddziału Udostępniania w czasie sesji
- ochrona komputerów przed wirusami i spamem
- powołanie zespołu, który będzie odpowiadał za system informacji bibliotecznej
- aktualizacja strony domowej Biblioteki.

Kolejne zebranie, które miało miejsce **19 lutego 2007 r.** dotyczyło wprowadzenia nowej wersji Aleph'a, rozliczenia czasu pracy, rozliczeń finansowych, możliwości uiszczania opłat, dokumentacji finansowej, systemu zarządzania jakością, remontu Biblioteki Wydziału Chemicznego, ewentualnych podwyżek, planowania urlopów, konfliktów w oddziałach, wyjazdów i konferencji.

(A.C.)

SPOTKANIA BIBLIOTEK WYDZIAŁOWYCH

24 stycznia 2007 r. na spotkaniu bibliotekarzy systemu biblioteczno-informacyjnego PW poruszone zostały następujące zagadnienia:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 maja 2005 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych, jakie powinna posiadać osoba zatrudniona w uczelni na stanowisku kustosa bibliotecznego, starszego bibliotekarza i starszego dokumentalisty,
- problem zatwierdzania listy zakupów książek w bibliotekach SBI – dziekan ma prawo wglądu w taką listę, ale nie ma wymagań formalnych, by uzyskiwać na liście podpis osoby odpowiedzialnej na wydziale za zamówienia publiczne,
- system zarządzania jakością – BG jest pierwszą jednostką na uczelni uczestniczącą w tym zadaniu,
- postulaty studentów dotyczących funkcjonowania bibliotek uczelnianych:
 - a) dłuższy czas otwarcia czytelni oraz praca w niedzielę - BG wprowadziła wydłużony czas pracy już w sesji zimowej
 - b) więcej zakupów książek elektronicznych - akcja zakupów rozpoczęła się już w grudniu 2006 r.
 - c) wdrożenie systemu Aleph we wszystkich bibliotekach PW
- likwidacja biblioteki Instytutu Systemów Elektronicznych na Wydziale EiT,
- zaproszenie do skorzystania z możliwości dostępu do całej bazy MyiLibrary w celu zaproponowania zakupu do zbiorów BG wybranych książek elektronicznych,
- lista A-Z książek elektronicznych, do których BG ma dostęp – książki kupione na własność i licencjonowane,
- szkolenia dla bibliotekarzy SBI nt. książek i czasopism elektronicznych oraz baz danych, które będą prowadzone przez pracowników OIN,
- propozycja przeprowadzenia na poszczególnych wydziałach szkoleń dla dyplomantów i doktorantów,
- prezentacja nowej bazy prac dyplomowych i magisterskich,

- zabezpieczenia cennych książek i dokumentów zaliczonych do kategorii NZB znajdujących się w zbiorach bibliotek SBI – cenne wydawnictwa można przekazywać do depozytu w BG gdzie są właściwe warunki przechowywania lub przekazać do zeskanowania i umieszczenia w Bibliotece Cyfrowej PW(jeśli minęło 70 lat od ich wydania).

21 lutego 2007 r. odbyło się kolejne spotkanie bibliotekarzy SBI. Dotyczyło następujących problemów:

- urlopy dla starszych bibliotekarzy i kustoszy w świetle Ustawy o Szkolnictwie Wyższym,
- centralny zakup licencji oprogramowania Aleph dla bibliotek SBI – w tej sprawie dyr. J. Stępniaak wystosowała pismo do Rektora PW,
- planowany update sytemu Aleph do wersji 16 – przeprowadzone zostaną testy, w których będą uczestniczyć wszystkie biblioteki pracujące we wspólnym systemie,
- brak zgody władz Uczelni oraz dyrektora Oficyny Wydawniczej PW na umieszczenie w BCPW doktoratów i zawartości Zeszytów Naukowych PW,
- propozycja umieszczenia w BCPW dorobku naukowego pracowników PW – artykułów, opracowań, rozpraw naukowych, które zamieszczane są w czasopismach punktowanych (posiadających Impact Factor), znajdujących się na tzw. liście filadelfijskiej,
- propozycja Dyrektora BG PW odnośnie zapoznania się z pracą poszczególnych bibliotek SBI w trakcie uzgodnionych spotkań.

(elamr)

Legitymacje studenckie na WEiTI

Od początku semestru wprowadzone zostały również w Bibliotece Wydziału Elektroniki i Technik Informatycznych Elektroniczne legitymacje studenckie.

W związku z tym, że dane nowo zapisanych czytelników przekazywane są jako eksport danych z ALEPHa musiał ulec zmianie program do eksportu tych danych. Po uzgodnieniu jakie nowe elementy powinny się w przekazywanych danych znaleźć program został zmieniony i obecnie przekazywane są one w nowej postaci.

(grkiw)

Ucz się u nas

Biblioteka Główna od 3 lat realizuje program pod hasłem *Ucz się u nas*. Celem programu jest zwiększenie dostępu do dokumentów gromadzonych w BG PW oraz promowanie biblioteki jako miejsca przyjaznego do pracy własnej.

W ramach programu w trakcie sesji egzaminacyjnej oraz 3 tygodnie przed ich rozpoczęciem Biblioteka Główna w soboty świadczy wszystkie swoje usługi w wydłużonych godzinach otwarcia, tj. do godz. 19⁰⁰. W bieżącym roku akademickim oferta biblioteki w ramach realizowanego programu została poszerzona. W sesji zimowej 2006/07 realizując dezyderaty zgłaszane przez środowisko studenckie Biblioteka Główna w terminie 15.01 – 13.02.2007 wydłużyła godziny otwarcia Biblioteki DS. Akademik, czytelnów w BG oraz Antresoli w ciągu tygodnia do godz. 21⁰⁰. Ogółem w trakcie zimowej sesji egzaminacyjnej biblioteka była czynna dłużej 14 godzin tygodniowo. Wydłużone godziny otwarcia przełożyły się następująco na statystykę odwiedzin :

Odwiedziny	Czytelnia Ogólna		Czytelnia Czasopism		Antresola	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
styczeń	12 764	14 360	9 226	8 016	3 391	4 339
luty	6 764	6 969	4 806	4 157	2 164	2 037

Podczas ostatnich obrad Rady Bibliotecznej, przedstawiciel środowiska studenckiego - Karol Wąsik podziękował za zorganizowaną akcję, podkreślając, że wpisuje się ona potrzeby studentów w czasie sesji.

Działania Biblioteki Głównej podejmowane w ramach programu *Ucz się u nas* wspomagają proces dydaktyczny oraz kształtują wizerunek Politechniki Warszawskiej jako uczelni przyjaznej studentom i studiowaniu.

(apor)

POLBIT – spotkania bibliotek uczelni technicznych

11-12 stycznia 2007 r. odbyło się w Lublinie zebranie przedstawicieli 17 bibliotek technicznych z terenu całego kraju. Tematem przewodnim spotkania był status prawny polskich norm. Zaprezentowano doświadczenia uczestniczących bibliotek odnośnie zasad udostępniania norm. Dyskutowano na temat możliwości zmiany restrykcyjnej polityki Polskiego Komitetu Normalizacyjnego w stosunku do jednostek non-profit, jakimi są biblioteki. Burzliwe dyskusje zakończyła wspólna inicjatywa wystąpienia do władz ustawodawczych i przedstawicieli świata nauki w celu weryfikacji dwóch sprzecznych ustaw (Ustawa o Prawie Autorskim, Ustawa Normalizacyjna). Zaproponowano, by p.Hanna Celoch zastępca dyrektora Biblioteki Głównej Politechniki Lubelskiej, przygotowała stosowne pismo w imieniu przedstawicieli bibliotek.

Podczas spotkania omawiano również sprawy bieżące bibliotek szkół wyższych. Swoją obecnością zaszczycił nas kanclerz uczelni mgr inż. Mieczysław Hasiak, wraz z którym odbyliśmy spacer po nadbystrzyckim kampusie Politechniki Lubelskiej.

W spotkaniu wzięły udział dyr. Jolanta Stępiak, Monika Baranowska i Anna Rusiecka.

(A.R.)

8-9 marca 2007 r. na terenie Biblioteki Głównej Politechniki Świętokrzyskiej odbyło się kolejne zebranie przedstawicieli POLBIT. Spotkanie miało na celu wymianę doświadczeń w zakresie zarządzania bibliotekami cyfrowymi. Zakres poruszanych tematów był bardzo szeroki i chociaż dyskusja nie dała wszystkich odpowiedzi na nurtujące twórców bibliotek cyfrowych problemy to uczestnicy konferencji rozstali się z uczuciem, że takie spotkania robocze, których celem jest wymiana doświadczeń, są niezwykle istotne dla środowiska bibliotekarskiego i inspirują biblioteki do podejmowania nowych wyzwań. W spotkaniu uczestniczyli dyr. Jolanta Stępiak oraz Maria Miller, Elżbieta Mroczek, Małgorzata Wornbard.

(M.W.)

BAZTECH

8 lutego 2007 r. odbyło się w Bibliotece Głównej Politechniki Poznańskiej spotkanie robocze zespołu Baztech poświęcone koncepcji tworzenia serwisu typu subject gateway *Polskie zasoby sieciowe z zakresu nauk technicznych*. W spotkaniu tym wziął udział z-ca dyrektora dr inż. Grzegorz Płoszajski. Przewiduje się, że koncepcja ta będzie udostępniona uczestnikom Baztech w marcu, a następnie będzie omawiana na spotkaniu przedstawicieli Baztech w Lublinie 2-3 kwietnia 2007 r.

(G.P.)

Praktyka zawodowa

W dniach 13-20 grudnia 2006 r. Elżbieta Owczarczyk odbyła praktykę zawodową w Centralnej Bibliotece Rolniczej w Warszawie. CBR jest jedyną rolniczą biblioteką w Polsce, która na tak dużą skalę tworzy bazy danych i serwisy informacyjne kierujące do źródeł informacji z zakresu rolnictwa, przemysłu spożywczego, żywienia człowieka, ogrodnictwa, sadownictwa, leśnictwa, zanieczyszczenia i ochrony środowiska. Ich odbiorcami są studenci, pracownicy naukowcy, kadra inżynieryjno-techniczna, a także rolnicy i osoby zajmujące się hobbystycznie uprawą roślin i hodowlą zwierząt.

Bazy własne tworzone w CBR:

- *System Informacji o Gospodarce Żywnościowej SIGŻ* - zawiera opisy bibliograficzne i streszczenia artykułów z ok. 284 tytułów czasopism polskich, wydawnictw seryjnych, książek, materiałów konferencyjnych i aktów prawnych wyżej wymienionych dziedzin. Często zdarza się, że jest to jedyne źródło informacji w poszukiwaniach materiałów na temat

najnowszych metod badań, nowych gatunków roślin i ich odmian, a także najnowszych technologiach i metodach badań.

- *System Informacji o Badaniach Rolniczych SIBROL* - baza danych zawierająca informacje o finansowanych lub dofinansowywanych z budżetu pracach badawczych z zakresu rolnictwa, przemysłu spożywczego i dziedzin pokrewnych realizowanych od 1995 r. Gromadzenie faktograficznych danych o finansowaniu badań odróżnia SIBROL od innych baz zawierających opisy prac badawczych i umożliwia tworzenie zestawień statystyczno-finansowych.

- *Katalog polskich rolniczych stron www InfoRol* - umożliwia szybki dostęp do informacji rozproszonej w Internecie.

CBR opracowała i aktualizuje stronę **AgroWeb Poland** pozwalającą na łączenie się ze stronami domowymi instytucji związanych z rolnictwem w Polsce. Jest ona częścią sieci AgroWeb CEE Network utworzonej z inicjatywy FAO (Food and Agriculture Organization). Ze strony AgroWeb Poland można bezpośrednio przejść na analogiczne, posiadające te same działy strony krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

W CBR i współpracujących instytucjach współtworzona jest również międzynarodowa baza danych o literaturze rolniczej **AGRIS-FAO**. Dzięki temu informacja o polskiej literaturze rolniczej jest obecna na arenie międzynarodowej i dostępna w Internecie w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim.

(E.O.)

KONFERENCJE I SEMINARIA

Biblioteki cyfrowe

12 grudnia 2006 r. w Ośrodku Nauki PAN w Poznaniu rozpoczęły się Trzecie Warsztaty **Biblioteki cyfrowe** zorganizowane przez zespół dLibra (Digital Library Framework) Poznańskiego Centrum Superkomputerowo - Sieciowego (PCSS).

Program warsztatów był rozpisany na trzy dni. W założeniach organizatorów miały one zapoznać z tematyką tworzenia bibliotek cyfrowych, oprogramowaniem dLibra stworzonym dla tego celu, współpracą bibliotek w ramach dLibry oraz planami i kierunkami jego rozwoju.

Dzień pierwszy poświęcony został **Budowie i wykorzystaniu bibliotek cyfrowych na przykładzie oprogramowania dLibra w wersji 2.5**.

Ogólne informacje na temat systemów bibliotek cyfrowych przedstawił Tomasz Parkoła w prezentacji *Wprowadzenie do tematyki bibliotek cyfrowych*. Omówił on organizację biblioteki cyfrowej opartej o oprogramowanie dLibra, zaprezentował także przegląd cech funkcjonalnych oprogramowania dLibra w wersji 2.5. Adam Duczak dokonał prezentacji *Możliwości*

czytelnika w bibliotece cyfrowej opartej o oprogramowanie dLibra w wersji 2.5.

Kolejne wystąpienie dotyczyło *Tworzenia zasobu biblioteki cyfrowej*. Prezentację sposobu realizacji podstawowych zadań redaktora w bibliotece cyfrowej opartej o oprogramowanie dLibra w wersji 2.5 przedstawił Tomasz Parkoła, który także omówił *Zarządzanie biblioteką cyfrową* – prezentując interfejs administracyjny biblioteki cyfrowej opartej o oprogramowanie dLibra w wersji 2.5.

Drugiego dnia odbyły się prezentacje, których tematyka mieściła się w zakresie **Praktycznych aspektów tworzenia bibliotek cyfrowych**.

Jako pierwsi wystąpili Jakub Bajer i Krzysztof Ober. Tematem ich prezentacji było: *Tworzenie plików w formacie DjVu z wykorzystaniem oprogramowania DocumentExpress Enterprise Edition*. Następnie Joanna Potęga przedstawiła *Cyfrową Bibliotekę Narodową Polona – interfejs użytkownika*. W kolejnym wystąpieniu Małgorzata Rożniakowska i Elżbieta Skubała podzieliły się doświadczeniami Biblioteki Cyfrowej Politechniki Łódzkiej prezentując *Wykorzystanie statystyk dLibry w tworzeniu biblioteki cyfrowej*.

Marcin Odrowąż-Sypniewski (sponsor) prezentował *Oracle Fusion Middleware: Rodzina rozwiązań warstwy środka*. Po przerwie Marcin Werla omówił *Infrastrukturę platformy rozproszonych bibliotek cyfrowych w sieci PIONIER*. Dominika Czyżak wystąpiła prezentując *KPBC od projektu do działania*. Prezentacja Remigiusza Lisa: *SBC – geneza, projekt, wdrożenie* zakończyła drugi dzień warsztatów.

Trzeci dzień był pomyślany jako **Spotkanie użytkowników systemu dLibra – prezentacja wersji 3.0 beta oprogramowania dLibra, wymiana doświadczeń, dyskusja na temat kierunków rozwoju oprogramowania**.

Marcin Heliński przedstawił zmiany w wersji 3.0 oprogramowania dLibra i prezentację systemu w wersji beta. Adam Dudczak skoncentrował się na *Spoleczności użytkowników systemu dLibra – prezentacja portalu społeczności użytkowników systemu dLibra, omówienie proponowanych form współdziałania użytkowników w rozwoju oprogramowania. Web 2.0 – nowe narzędzie informacji*. Marcin Werla przedstawił *Plany rozwoju oprogramowania dLibra” – prezentacja planów zmian w ramach wersji 3.5 oprogramowania dLibra oraz propozycje zmian w kolejnych wersjach*.

Warsztaty zakończyły się dyskusją na temat kierunków rozwoju oprogramowania dLibra. Uczestnicy starali się ustalić kolejność prac sugerowanych przez Marcina Werłę (PCSS). Tematyka tych prac wynika m.in. z problemów zgłaszanych przez użytkowników oprogramowania.

Część uczestników wypowiedziała się m.in. za jednolitością interfejsu bibliotek cyfrowych dLibry, co zdecydowanie ułatwiłoby poszukiwania użytkownikom –

zwłaszcza kiedy korzystają z opcji ‘Przeszukaj zdalne biblioteki’. Poza tym zmiana wersji na nowszą pomija ten problem, czyli ponowne dostosowywanie ekranów, tak jak ma to miejsce np. w przypadku [Cyfrowej Biblioteki Narodowej "Polona"](#), której interfejs znacznie różni się od pozostałych.

Naszą uwagę zwrócił fakt, że wiele bibliotek w myśl technik public relations przygotowało materiały reklamujące ich firmę. Między innymi Biblioteka Główna Politechniki Łódzkiej, która przygotowała dla wszystkich uczestników gadżety typu długopisy, zakładki, notesy, podkładki pod myszy promujące bibliotekę cyfrową.

Program warsztatów był tak napięty, że uczestnikom nie starczyło czasu i sił na ‘spotkanie’ z Poznaniem.

W warsztatach uczestniczyły: Violetta Frankowska i Grażyna Kiwała.

(V.F.)

Marketing biblioteczny

16 stycznia 2007 r. odbyła się w Gdańsku konferencja naukowa **Biblioteka. Co to jest? Gdzie to jest? Czyli o marketingu bibliotecznym**, zorganizowana przez Ateneum – Szkołę Wyższą w Gdańsku przy współpracy Wyższej Szkoły Zarządzania w Gdańsku.

Tematyka konferencji nawiązywała do potrzeb środowiska bibliotekarskiego w zakresie rozwijania umiejętności reklamy i promocji bibliotek, a w szczególności:

- wykorzystywania nowoczesnych form i metod reklamy bibliotecznej,
- stosowania technik public relations w bibliotece,
- prowadzenia działań marketingowych,
- sprostania oczekiwaniom społeczeństwa informacyjnego,
- wdrażania narzędzi marketingowych w praktyce bibliotecznej.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele zarówno bibliotek niepaństwowych szkół wyższych, jak również wielu bibliotekarzy z bibliotek uczelni państwowych. Najliczniej reprezentowane były biblioteki Trójmiasta, ale nie zabrakło także uczestników z innych ośrodków naukowych z kraju.

Wygłoszono i zademonstrowano wiele ciekawych referatów i prezentacji, których autorzy nawiązywali do doświadczeń wypracowanych we własnych bibliotekach. W jednym z takich wystąpień Stefan Kubów podkreślił rolę aktywności naukowej biblioteki w budowaniu jej dobrego wizerunku. Mówił m.in. o tym, jak zatrzymać młodego, dobrze rokującego pracownika, w jaki sposób biblioteka powinna wpisywać się w dobry krajobraz instytucji, do kogo adresować wizerunek biblioteki.

Bogumiła Urban z Wyższej Szkoły Biznesu zaprezentowała komunikację marketingową w bibliotece, nawiązując przede wszystkim do roli komunikacji interpersonalnej, zwłaszcza w pracy z wymagającym

użytkownikiem. Podkreśliła m.in. tzw. aktywne słuchanie jako element komunikacji w informacji zwrotnej.

Przedstawiciel Książnicy Kopernikańskiej z Torunia mówił o systemie jednolitej identyfikacji wizualnej na przykładzie swojej biblioteki, przedstawiając znaczenie takich elementów jak: znaki graficzne, kolory firmowe, liternictwo, druki firmowe, wizytówki i inne.

Bibliotekę Główną PW reprezentowała Anna Tonakiewicz, która przygotowała wystąpienie *Formy i metody promocji bibliotecznej w kreowaniu wizerunku nowoczesnej biblioteki akademickiej – z doświadczeń Biblioteki Głównej PW*.

Informacje z konferencji będą zamieszczone na stronie internetowej w Informatorze Sekcji Bibliotek Niepaństwowych ISBNik pod adresem <http://www.wsb-nlu.edu.pl/isbn/zycie.htm>

(A.T.)

W poszukiwaniu cyfrowych informacji

17 stycznia 2007 r. odbyło się w Warszawie XI seminarium z cyklu **Digitalizacja zasobów informacyjnych** poświęcone gromadzeniu i wyszukiwaniu cyfrowych informacji w bazach zdigitalizowanych zasobów bibliotecznych. Seminarium zorganizowane zostało przez CPI przy udziale IBM – partnera merytorycznego.

Obrady prowadził dr Henryk Hollender, dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Lubelskiej.

Pierwszym wystąpieniem była prezentacja Joanny Potęgi i Dariusza Paradowskiego z Biblioteki Narodowej, przedstawiająca bibliotekę cyfrową BN - *CBN Polona – powszechny dostęp, unikalne zasoby*. Prelegenci zwrócili uwagę na szczególne zadania Cyfrowej Biblioteki Narodowej, która ma bardzo duży i różnorodny krąg odbiorców wśród Polaków z kraju, zagranicy i cudzoziemców oraz unikalne zbiory stanowiące dziedzictwo kulturowe Polski. W związku z tak różnorodnymi odbiorcami i zasadniczym zadaniem CBN - przedstawianiem polskiego dziedzictwa kulturowego, twórcy Polony zdecydowali się na prezentację dzieł bez konieczności instalowania dodatkowego oprogramowania, czyli w postaci jpg i html. Takie ograniczenie wyboru formatu plików miało w intencji twórców zapewnić możliwie najwierniejsze oddanie cech oryginalnego dokumentu. W związku z czym treść publikacji w CBN nie jest niestety przeszukiwalna pełnotekstowo. W wyborze narzędzi do obsługi CBN zdecydowano się na połączenie oprogramowania dLibra z działającym w Bibliotece Narodowej Systemem Zbiórów Zdigitalizowanych, wykorzystywanym do prezentacji obiektów cyfrowych w formacie jpg i tworzenia intuicyjnej nawigacji po publikacjach. Oprogramowanie dLibra wykorzystywane jest tu praktycznie tylko do wyszukiwania zasobów wśród wszystkich bibliotek sieci dLibra i jednocześnie do pozyskiwania nowych

czytelników. Strona www Polony różni się znacznie od innych stron bibliotek dLibry, jest atrakcyjniejsza wizualnie i bardziej pasuje do charakteru zbiorów BN, ale jednocześnie nastęcza pewne trudności orientacyjne użytkownikom, którzy już przyzwyczaili się do standardowego układu bibliotek cyfrowych dLibry. Połączenie dwóch różnych narzędzi do obsługi CBN przedstawiono jako sukces. Wydaje się jednak, że ten sukces jest dość dyskusyjny, szczególnie w przypadku konieczności dopasowywania konfiguracji do kolejnych wersji dLibry. Na razie wszelkie rozbieżności w obu oprogramowaniach usuwane są „ręcznie”.

Kolejnym wystąpieniem był ciekawy wykład Marcina Werli, lidera projektu dLibra, najpopularniejszego w Polsce systemu do budowy bibliotek cyfrowych. Prelegent przedstawił architekturę systemu dLibra i możliwości współpracy z systemami zewnętrznymi na poziomie interfejsu www, zgodnie z podejściem Web 2.0, zakładającym łączenie niezależnych usług tak, aby stworzyć na ich podstawie coś nowego. Umożliwiają to specjalne ustandaryzowane protokoły.

W przypadku dLibry są to protokoły/formaty: RDF, RSS i OAI-PMH. Pierwszy z nich pozwala na pobranie pełnego opisu bibliograficznego publikacji, drugi na otrzymywanie powiadomień np. o nowościach w bibliotece cyfrowej, a protokół OAI-PMH m.in. umożliwia dostęp do informacji o innych bibliotekach cyfrowych. Marcin Werla omówił też możliwości modyfikacji interfejsu Aplikacji Czytelnika w nowej wersji 3.0 oprogramowania dLibry. Dzięki wprowadzonym zmianom możliwe będzie łatwiejsze przygotowanie nowego wyglądu stron www dla czytelnika w dowolnej bibliotece cyfrowej opartej na dLibrze. Wystarczy znajomość standardu HTML oraz zapoznanie się z kilkoma plikami konfiguracyjnymi aplikacji czytelnika. Przy czym od wersji 3.0 wprowadzone zmiany wyglądu strony www automatycznie pozostaną przy przejściu na kolejną, wyższą wersję oprogramowania.

Interesujący referat *Możliwości dotarcia do zasobów informacyjnych na przykładzie oprogramowania dla bibliotek cyfrowych – oprogramowanie nieodpłatne oraz produkty komercyjne oferowane w Polsce* wygłosiła nasza koleżanka Elżbieta Mroczek. Wychodząc od próby zdefiniowania biblioteki cyfrowej i terminu „oprogramowanie nieodpłatne” przeszła do przeglądu dostępnego oprogramowania stosowanego do tworzenia bibliotek cyfrowych, przedstawiając kolejno: Greenstone, Jerome DL, DSpace, Fedora, DigiTool, dLibra. Analiza oprogramowania przeprowadzona została pod kątem możliwości użytkownika i funkcji wyszukiwawczych bibliotek cyfrowych. Prelegentka zaznaczyła, że nie dokonuje oceny czy rankingu oprogramowań, a głównym jej celem jest przedstawienie narzędzi wyszukiwawczych, oferowanych użytkownikowi przez biblioteki cyfrowe.

Referat stanowił praktycznie pierwszą, spośród wystąpień konferencyjnych czy publikacji w polskiej prasie fachowej, próbę analizy różnorodnego oprogramowania („freeware” i płatnego) w aspekcie możliwości wyszukiwawczych dostępnych dla użytkownika bibliotek cyfrowych.

Następnym punktem programu była prezentacja Krzysztofa Komorowskiego z IBM Polska – *Jak skutecznie przechowywać dane cyfrowe w długim okresie czasu*. Prelegent pokazał jak wygląda architektura repozytorium, pełniącego funkcję analogiczną do klasycznej biblioteki i przedstawił rozwiązania współdzielenia repozytorium na osobne domeny przez różne instytucje oraz portal wspólny, gromadzący informację z różnych źródeł, prezentowane i zarządzane w zorganizowany sposób. Zwrócił też uwagę na podstawowe elementy archiwizacji: przejęcie informacji z transformacją do postaci cyfrowej, zorganizowane zarządzanie, udostępnianie z wykorzystaniem różnych form, urządzeń i sposobów wyszukiwania. W referacie *Analiza stosowania prawa autorskiego w procesie digitalizacji i tworzenia bibliotek cyfrowych w Europie. Polityka wolnego dostępu* Barbara Szczepańska, kierownik biblioteki kancelarii prawniczej Lovells, przedstawiła podstawowe problemy prawne związane z bibliotekami cyfrowymi, istniejące zapisy prawne i stosowane rozwiązania w tych kwestiach. Omawiając działania grupy roboczej ds. praw autorskich, powołanej przez High Level Expert Group (koordynująca i opiniująca projekt i2010) zwróciła uwagę na 3 zasadnicze problemy:

- przechowywanie zapisów w formie elektronicznej – sprawa zapisów prawnych nie pozwalających na wykonanie większej niż jedna liczby kopii dzieła dla jego zachowania oraz na przeprowadzanie migracji zapisów
- dzieła osierocone – brak jasności przepisów prawnych względem dzieł, do których praw nie ma zidentyfikowanych właścicieli
- dzieła o wyczerpanych nakładach – pomysł udzielania bibliotekom i archiwom licencji na digitalizację i upowszechnianie takich dzieł niezależnie od ogólnego systemu prawnego obowiązującego w tej dziedzinie.

Prelegentka przedstawiła sposoby licencjonowania odnośnie archiwów i repozytoriów, stosowane w różnych krajach m.in. ERA Edinburgh Research, gromadzącym wyłącznie prace swoich pracowników. Autorzy przekazując swoje dzieło do repozytorium wyrażają zgodę na udzielenie licencji niewyłącznej - akceptują fakt, że dzieło będzie dostępne w sieci www bez żadnych ograniczeń, a właściciel repozytorium ma prawo z przyczyn technicznych zmieniać format dzieła. Pracownicy, którzy samodzielnie dokonują archiwizacji swoich prac w bazie muszą się wcześniej w tej bazie

zarejestrować. Od 2004 r. licencja podzielona jest na 2 części: licencję sieciową i licencję użytkownika. Na podstawie licencji sieciowej autor przekazuje utwór do bazy, a licencja użytkownika działająca na zasadzie Creative Commons, pozwala użytkownikowi na kopiowanie, rozprowadzanie, publikowanie tekstu oraz opracowywanie na jego podstawie własnych prac, o ile użytkownik umieści informację o źródle tekstu i autorze. Nie wolno mu jednak wykorzystywać tych dokumentów w celach komercyjnych. Repozytoria niemieckie (m.in. baza Uniwersytetu Humboldt w Berlinie czy baza OPUS Uniwersytetu w Stuttgarcie) działają na zasadzie Open Access. Gromadzone są wszystkie wytwory pracy naukowej, artykuły, referaty, raporty, zarówno powstałe jako cyfrowe, jak i przetworzone na postać cyfrową. Dostęp jest nieograniczony, a użytkownicy mają prawo do kopiowania, drukowania i cytowania w celach naukowych. Nie mogą jednak wykorzystywać dokumentów do celów komercyjnych. Prawa autorskie zostają przy autorze.

Na podobnych zasadach działa repozytorium Uniwersytetu w Amsterdamie, Autor ma prawo zdecydować czy opublikuje w repozytorium pełny tekst czy tylko opis bibliograficzny.

Twórcy bazy przygotowali dla autorów wzorcowy list do wydawcy, zawierający prośbę o wyrażenie zgody na zamieszczenie tekstu w repozytorium. Ciekawym pomysłem jest zastosowanie klauzuli ‘If I have not received an answer to this request within three weeks of sending it, I shall assume permission has been granted’, wymuszającej na wydawcy szybkie ustosunkowanie się do prośby. Do bardzo ciekawego referatu autorka dołączyła przykładowe formularze do transferu dokumentów do baz, wzory wystąpień do wydawców, umów i licencji.

Prawa autorskiego dotyczył też wykład Agnieszki Malczewskiej z Kancelarii Prawnej Bukowski i Wspólnicy – *Digital Rights Management (DRM) – skuteczny cyfrowy system zabezpieczeń praw autorskich czy zagrożenie dla legalnego korzystania z produktów objętych ochroną oraz praw konsumenckich?* Autorka dość szczegółowo omówiła DRM, pod którym to pojęciem kryją się rozwiązania techniczne regulujące zarządzanie prawami autorskimi i pokrewnymi w środowisku cyfrowym, w tym kontrola dostępu do dóbr objętych tego rodzaju ochroną. Zwróciła też uwagę, że stosowanie technicznych środków ochrony w dowolny, nieograniczony sposób może naruszać interesy legalnych użytkowników utworów oraz prawa konsumenckie. Niezbędne jest ujednoczenie prawnych regulacji dotyczących technicznych środków zabezpieczeń w celu uniknięcia nadmiernego umacniania prawa producentów z pokrzywdzeniem konsumentów. Do zagwarantowania użytkownikom instrumentów prawnych umożliwiających korzystanie z chronionych produktów w ramach

dozwolonego użytku zobowiązuje państwa członkowskie Unii Europejskiej dyrektywa o społeczeństwie informacyjnym, która w tym zakresie na razie nie została wdrożona do polskiego prawa autorskiego.

Ciekawą wyszukiwarkę *IBM OmniFind* zaprezentował przedstawiciel IBM Polska - Wojciech Radzikowski. IBM OmniFind umożliwia szybkie i efektywne wyszukiwanie informacji w zasobach elektronicznych, przeszukuje różnorodne źródła danych informacji cyfrowych, pozwala też na wyszukiwanie semantyczne, kategoryzację, również w języku polskim.

W wykładzie *Szukanie informacji w sieci – ukryte zasoby WEB* Lidia Derfert-Wolf (Biblioteka Główna Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy) i Bogdan Miś (Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki) przedstawili narzędzia służące do wyszukiwania informacji w Internecie, katalogi stron www, wyszukiwarki, metawyszukiwarki, metabazy, a także sposoby oceny wiarygodności internetowych źródeł informacji i metody formułowania zapytań. Prelegenci starali się przekonać słuchaczy, że zasoby tzw. ukrytego Web'u są niezmiernie duże, w dużej mierze nie indeksowane przez standardowe wyszukiwarki, przez co znaczna część wartościowych materiałów typu publikacje i raporty naukowe, dokumenty rządowe, szara literatura, a przede wszystkim zawartość baz danych jest praktycznie niewidoczna dla rzeszy użytkowników z sieci.

W końcowym wystąpieniu seminarium *Infobroker – nowy stopień specjalizacji bibliotecznej, a może nowa profesja, związana ze zdobywaniem, weryfikacją i agregacją danych* dr Henryk Hollender zastanawiał się nad definicją brokera informacji, skłaniając się ku pogładowi, że jest to „rasowy” pracownik informacji, „młodszy brat bibliotekarza”, należący jednak do innego świata, gdyż różnią ich cele działania. Bibliotekarz służy nauce i edukacji, tworzy obecnie samoobsługowe systemy pozyskiwania informacji i troszczy się o ich powszechną dostępność, a infobroker bierze udział w grze ekonomicznej, nie dba o powszechność, tylko o interes klienta czy pracodawcy. Dr Hollender postawił hipotezę, że „największa osobliwość posługiwania się wyszukiwarkami jest taka, że zaczęły one oferować liczne możliwości, nad którymi nie sposób zapanować, i mimo, że wszystkie one realizowane są poprzez pewne algorytmy, to nawet biegli łowcy nie działają według tych algorytmów, lecz poprzestają na własnej intuicji.” Zdaniem prelegenta bibliotekarze, powiększając zasoby informacji nie zrobili wszystkiego, żeby nauczyć odbiorców wyszukiwać ambitniejszych i bardziej złożonych. Dr Hollender zastanawiał się dla kogo są przeznaczone biblioteki cyfrowe zorientowane na zbiory historyczne. Jeżeli ich przewaga nad podręcznikami i pracami naukowymi jest tak wyraźna, to czy to oznacza, że priorytetem bibliotek cyfrowych są badania źródłowe czy też kontemplacja skarbów kultury narodowej. Wydaje

się, że odpowiedź na pytanie prelegenta jest dość prosta. Taka struktura bibliotek cyfrowych nie wynika z faktycznych, zbadanych i zanalizowanych potrzeb ich użytkowników (choć nie można też lekceważyć zainteresowania historią użytkowników z tzw. szerokiej sieci), tylko z tego, że zbiory historyczne nie są obwarowane prawem autorskim, umowami, pozwoleniami itp., a poza tym na ochronę dóbr kultury można uzyskać środki unijne.

W seminarium, oprócz Elżbiety Mroczek, wzięły udział Iwona Socik, Violetta Frankowska i Maria Miller.
(M.M.)

Możliwości wykorzystania wspólnotowych programów edukacyjnych i funduszy strukturalnych UE w obszarze edukacji w okresie 2007-2013

25 stycznia 2007 r. w krakowskim Instytucie Doradztwa Regionalnego i Europejskiego odbyło się szkolenie na temat możliwości wykorzystania wspólnotowych programów edukacyjnych i funduszy strukturalnych UE w obszarze edukacji w okresie 2007-2013.

Głównym celem szkolenia było uzyskanie przez uczestników niezbędnej wiedzy z zakresu możliwości wykorzystania programów edukacyjnych i funduszy strukturalnych UE w obszarze edukacji w nowym okresie programowania w latach 2007 - 2013. W trakcie szkolenia uczestnicy zostali przygotowani do efektywnego pozyskiwania funduszy Unii Europejskiej, fundacji krajowych i zagranicznych oraz instytucji międzynarodowych poprzez trening rozpoznawania potrzeb edukacyjnych i projektowych własnej placówki oraz formułowania wniosków aplikacyjnych w ramach programów edukacyjnych i funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Szkolenie objęło swoją tematyką takie obszary jak: kompetencje prawne w tworzeniu wspólnej polityki edukacyjnej, strategiczne cele edukacyjne do roku 2010; omawiano szczegółowo programy sektorowe: Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundvig, programy międzysektorowe i program Jean Monnet. Dodatkowo podczas spotkania przedstawiono założenia nowej edycji Programu Młodzież w Działaniu na lata 2007-2013 oraz program operacyjny *Kapitał ludzki*.

Najistotniejszym z punktu BG PW okazał się trening rozpoznawania potrzeb edukacyjnych i projektowych własnej placówki połączony z treningiem formułowania wniosków aplikacyjnych w wybranych programach i funduszach strukturalnych Unii Europejskiej.

Ogólnie szkolenie stało na dobrym poziomie merytorycznym dzięki prowadzeniu go przez osobę mającą ogromne doświadczenie praktyczne w tworzeniu projektów w celu pozyskiwania środków pomocowych z programów UE. Po zakończeniu szkolenia uczestnikom wręczono certyfikaty uczestnictwa.

W szkoleniu uczestniczył Jacek Trojanowski.

(J.T.)

EURIDICE i MICHAEL

29 stycznia 2007 r. w Toruniu w siedzibie Toruńskiego Towarzystwa Naukowego odbyło się seminarium poświęcone projektom Komisji Europejskiej: EURIDICE i MICHAEL. Zorganizowane zostało przez Międzynarodowe Centrum Zarządzania Informacją ICIMSS (The International Centre for Information Management Systems and Services)

<http://www.icimss.edu.pl/>

Projekt EURIDICE jest finansowany z budżetu Unii Europejskiej (realizowany od 2005 r.) w ramach programu eTen. W jego realizację zaangażowane są instytucje naukowe z Włoch, Szwecji, Belgii, Austrii, Hiszpanii, Grecji i Polski. Projekt dotyczy tworzenia zasobów służących do nauczania na odległość i obejmuje:

1. zasób wysokiej jakości obrazów cyfrowych fotografii, dokumentów archiwalnych oraz wybranych fragmentów książek i czasopism,
2. platformę do tworzenia i zarządzania kursami do nauczania na odległość.

Strona projektu dostępna jest pod adresem: <http://www.euridice-edu.org>.

Obecnie podejmowane są działania, aby utworzyć międzynarodową organizację, która będzie kontynuowała prace nad projektem, przeprowadzi promocję zasobów portalu EURIDICE w celu stałego powiększania zbiorów o zasoby mniejszych i średnich instytucji z krajów europejskich na zasadach komercyjnych.

W ICIMSS przygotowano wstępną polską wersję językową platformy do nauczania na odległość EURIDICE Galatea.

Projekt MICHAEL dotyczy tworzenia Europejskiego Portalu Kultury. Ma zapewnić dostęp do informacji o zasobach instytucji dziedzictwa kulturowego na poziomie kolekcji. Docelowo będzie wielojęzycznym inwentarzem kolekcji o zasięgu międzynarodowym. Współpracę prowadzić będą partnerzy z takich krajów jak: Włochy, Francja, Wielka Brytania, Czechy, Finlandia, Grecja, Hiszpania, Holandia, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia i Węgry. Możliwe będzie rozszerzenie projektu na kolejne zainteresowane kraje europejskie, a także serwisy krajowe Kanady, Chin czy Japonii.

Projekt MICHAEL pozwoli na zapewnienie zbiorom polskich instytucji kultury odpowiedniej promocji w świecie. Prace nad tym projektem dopiero się rozpoczęły. Część informacji można znaleźć pod adresem: <http://www.michael-culture.eu/>. Polska witryna jest jeszcze w trakcie tworzenia.

W spotkaniu wzięli udział Elżbieta Mroczek i Jacek Trojanowski.

(elamr)

Biblioteka marzeń i oczekiwań

15-16 lutego 2007 r. Joanna Kamińska i Agnieszka Kowalczyk uczestniczyły w międzynarodowej konferencji w Olsztynie, która była podsumowaniem 5-letniego projektu Fundacji Bertelsmanna **Biblioteki dla młodych klientów**. W tym projekcie ważnym założeniem było wybranie dwóch miast we współpracy z którymi zostałyby stworzone biblioteki modelowe. W drodze konkursu wybrano dwa miasta: Wrocław i Olsztyn. Następnie przeprowadzono badania sondażowe wśród przyszłych klientów na temat oczekiwań użytkowników względem biblioteki. Badania zlecono firmie IMAS International Sp. z o.o.

Projekt *Filie biblioteczne- optymalizacja oferty i organizacji* był realizowany przez trzy podmioty: miasto, Fundację Bertelsmanna oraz Miejską Bibliotekę Publiczną.

Przed otwarciem obu bibliotek zorganizowano cykl szkoleń dla kierowników bibliotek i dla przyszłych pracowników Mediateki (Wrocław) i Planety 11 (Olsztyn). Były to wyjazdy studyjne, seminaria i warsztaty na temat nowoczesnych metod zarządzania biblioteką, subkultur młodzieżowych, preferencji w korzystaniu z mediów, technik z zakresu komunikacji interpersonalnej, rozwiązywania trudnych sytuacji z klientem itp.

Na koniec prowadzono promocję nowo powstałych bibliotek współpracując z aktorami, piosenkarzami, znanymi prezenterami telewizyjnymi i lokalnymi mediami.

Po pierwszym roku funkcjonowania biblioteki przeprowadzono powtórne badania sondażowe,

które na Konferencji przedstawiła p. Katarzyna Łozińska z Instytutu Badania Rynku i Opinii Społecznej IMAS we Wrocławiu.

Konferencja rozpoczęła się od podpisania umowy kontynuacyjnej projektu. Miasto zobowiązało się do finansowania Planety 11 i jej filii Abecadło tak, jak do tej pory robiła to Fundacja. Miasto reprezentował Prezydent Olsztyna Czesław Jerzy Małkowski, zaś Fundację Katarzyna Rejdak. Wśród przemawiających byli: dyrektor Miejskiej Biblioteki w Olsztynie Danuta Pol-Czajkowska, Antje Becker z Biblioteki Miejskiej w Dreźnie, Jon Madsen – dyrektor biblioteki w Ronne (Dania).

Biblioteka Miejska w Dreźnie była wzorem dla polskich bibliotek modelowych. Pani Antje Becker porównała zasadnicze wskaźniki poziomu aktualności zbiorów, aktywności czytelniczej, atrakcyjności oferty itp. Po 6 latach biblioteka Mediaage w Dreźnie nie ma już takich wysokich obrotów jak Mediateka we Wrocławiu. Zbiory utrzymują się nadal na wysokim poziomie aktualności. Znacząco rośnie liczba wypożyczeń DVD.

Niestety ze względu na cięcia w budżecie skrócono został czas otwarcia biblioteki.

Ciekawa była wypowiedź Jona Madsena o tym, jak możemy dopasować nasze skostniałe instytucje do potrzeb młodych ludzi.

Konferencję podsumował dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Lubelskiej Henryk Hollender stwierdzeniem, iż rzeczywistą kolekcją biblioteki są działania, interakcje, a nie tylko zbiory. Biblioteka może też być salonem literackim, gdzie bibliotekarze współtworzą całą kulturę. Potwierdzeniem tych słów był odczytany list gratulacyjny od Ministra Kultury i Nauki Kazimierza Michała Ujazdowskiego.

Planeta 11 [www.planeta11.pl] i jej filia Abecadło [www.abecadlo.olsztyn.pl] nie mają podobnych w Polsce, gdzie przestrzeń zachęca do korzystania. Wysoki poziom techniczny placówki, bezpłatny internet, komputer dla gracza komputerowego, stanowisko do odsłuchiwania płyt, miejsce do cichej pracy, programy World, Excel, Corel i skaner – to wszystko wpływa na atrakcyjność miejsca. Wszystkie zbiory są ustawione tematycznie w wolnym dostępie. Oprócz książek i czasopism można znaleźć filmy, muzykę, gry komputerowe oraz edukacyjne programy multimedialne. Wypożyczenia to tylko jedna z funkcji biblioteki. Istnieje tutaj też doradztwo zawodowe i program „Detektyw”, który powstał we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Współpraca międzynarodowa opiera się na zasadzie wolontariatu. Młodzi Hiszpanie, Austriacy, Holendrzy nie tylko pomagają w obsłudze, ale i w kreowaniu nowych ofert. Tak powstały kawiarenki językowe, gdzie można bezpłatnie uczyć się obcego języka. W Planecie 11 można znaleźć informacje, ale i czuć się dobrze.

Abecadło jest biblioteką dla dzieci do 13 lat. Ważne jest, że pomyślano o dzieciach niepełnosprawnych, dla których są specjalne programy. Ostatnio powstało tu Studio dziecięcej animacji, gdzie dzieci pracują nad zrobieniem filmu animowanego. Są oferty dla rodziców w dziale „Pomóż mojemu dziecku” i oferta dla szkół. Można też podczas robienia zakupów oddać dziecko pod opiekę bibliotekarza czy wyprawić dziecku urodziny w bibliotece. Pieniądze uzyskane na tej drodze przeznaczane są na zakup mediów.

O sukcesie tych bibliotek zadecydowało gruntowne przygotowanie, ale też współpraca z władzami lokalnymi, zaangażowanie, otwartość na zmiany, ludzie, którzy swoją pasją chcieli podzielić się z innymi, w tym przypadku z ludźmi młodymi.

Obie biblioteki wzorcowe są miejscami informacji i komunikacji na miarę naszych czasów.

(A.K.)

Podczas pobytu w Olsztynie odwiedziłyśmy również Bibliotekę Główną Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, aby zapoznać się z działaniem modułu wypożyczeń międzybibliotecznych w systemie Aleph

(v.16). Moduł, który ma zostać wdrożony także u nas, pozwala na zlikwidowanie papierowych rejestrów wypożyczeń międzybibliotecznych, na prowadzenie dokładnych statystyk, a zintegrowanie go z pocztą elektroniczną pozwala szybciej i efektywniej realizować zamówienia czytelników.

(J.K.)

Kongres bezpieczeństwa sieci

20-21 lutego 2007 r. odbył się w hotelu Marriott w Warszawie **III Kongres Bezpieczeństwa Sieci**. Wykłady i prezentacje odbywały się w 3 równoległych sesjach tematycznych: Firewall & VPN, Network Security i Secure Mail.

W związku z rosnącą ilością przestępstw dokonywanych drogą elektroniczną, konieczne staje się profesjonalne zabezpieczenie sieci komputerowych działających w firmach czy instytucjach i stała aktualizacja oprogramowania zabezpieczającego, automatyczne testowanie oprogramowania, śledzenie nowych produktów.

Przedstawiciele firm (m.in. Mks, McAfee, Kerio, dLink) starali się przedstawić nowe rozwiązania problemu bezpieczeństwa sieci komputerowych i doradzić wybór jak najlepszych produktów i usług wśród dostępnych w Polsce.

Wykład inauguracyjny *Zagrożenia 2006 roku – prognoza na przyszłość* wygłosił Witalij Kamliuk z firmy Kaspersky Lab. Franciszek Kędziński i Sebastian Cybulski z firmy MKS zastanawiali się nad *Awangardową przyszłością bezpieczeństwa sieci*, a Robert Żelazo z McAfee zaprezentował produkt swojej firmy - Security Risk Management, ułatwiający zarządzanie firmą bez ryzyka. W interesującym bloku Secure Mail, poświęconym poczcie elektronicznej, omówiono metody filtrowania spamu, metody archiwizowania poczty w niezmienionej formie, zarządzanie serwerami pocztowymi przy stale rosnących obciążeniach systemu, nowe wersje programów antywirusowych i inne sposoby walki z zagrożeniami związanymi z komunikacją internetową. Robert Dąbroś z McAfee wygłosił referat *Spam, wirusy, phishing, spyware, scam – a na deser kradzież tajnych danych. Czy można się przed tym łatwo bronić?* Bartłomiej Rudzki z MKS w wystąpieniu *Obecne i przyszłe metody zwalczania szkodliwego oprogramowania* przedstawił sposoby neutralizowania niebezpiecznego oprogramowania. Ciekawe rozwiązania firmy Kerio przedstawił w wykładzie *Bezpieczeństwo poczty w ofercie Kerio Mailserver* Krzysztof Konieczny.

Wykładom towarzyszyły ekspozycje produktów w stoiskach poszczególnych firm.

W pierwszym dniu kongresu uczestniczyła Maria Miller, a w obu dniach Marcin Kalbarczyk.

(M.M.)

Podlaskie Forum Bibliotekarzy

20 lutego 2007 r. podczas spotkania Podlaskiego Forum Bibliotekarzy organizowanego na Politechnice Białostockiej dyr. Jolanta Stępniaak wygłosiła referat *Książki elektroniczne w bibliotece akademickiej*. W prelekcji zwrócono uwagę na zróżnicowane typy praw własności do książek elektronicznych i ich konsekwencji dla sposobu informowania o nich, zasad ich ewidencji i katalogowania. Wskazano na korzyści wynikające ze stosowania książek elektronicznych i rosnące statystyki ich wykorzystania.

(J.S.)

ODWIEDZILI NAS

- przedstawicielka firmy Wolters Kulwer Ovid Technologies prezentując ofertę na książki elektroniczne, bazy bibliograficzne oraz narzędzia do wyszukiwania w bazach;
 - przedstawiciel Elsevier w celu przedstawienia oferty książek elektronicznych i przedyskutowania bieżących problemów współpracy.
-